

***KOMUNITNÝ PLÁN ROZVOJA
SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBCE LOM NAD
RIMAVICOU NA ROKY 2018- 2022***

jún 2018

Vážení spoluobčania!

Touto cestou sa Vám prihovám s predstavením Komunitného plánu sociálnych služieb obce Lom nad Rimavicou, ktorý bol spracovaný na obdobie piatich rokov v súlade so zákonom č. 448/2008 Z .z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní /živnostenský zákon/ v znení neskorších predpisov. Komunitný plán je metóda, pomocou ktorej môžeme plánovať obsah a rozsah sociálnych služieb tak, aby zodpovedal špecifikám našej obce a potrebám našich občanov. Komunitný plán obce je dokument, ktorý je možné neustále dopĺňať a prispôbovať podľa potrieb obyvateľov obce a podľa stavu finančných prostriedkov v obci. Našou snahou je, aby sme postupne v ďalšom období zabezpečovali úlohy a stanovené ciele v Komunitnom pláne sociálnych služieb v obci a za pomoci ktorého sa nám bude dariť adresnejšie a efektívnejšie využívať finančné prostriedky obecného rozpočtu pre skvalitnenie sociálnych služieb tam, kde je to potrebné a dôležité. S Vašou pomocou, s obyvateľmi obce sme dokázali odhaliť východiskový stav, aj keď v malom množstve, zistiť slabšie miesta v doterajšom poskytovaní sociálnych služieb, identifikovať potreby občanov a stanoviť ciele a priority budúceho rozvoja sociálnych služieb v obci. Preto ďakujem všetkým realizátorom a želám nám veľa úspechov pri napĺňaní spoločne plánovaných zámerov.

Jozef Katreniak – starosta obce

Obsah

ÚVOD.....	5
POSKYTOVANIE SOCIÁLNYCH SLUŽIEB A ICH PRÁVNY RÁMEC	6
1.1 Sociálne služby a použitá terminológia	6
Sociálna práca.....	6
Sociálna služba.....	6
Nepriaznivá sociálna situácia	7
Sociálna exklúzia	7
Sociálna inklúzia	7
Zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb	7
Krízová sociálna situácia	7
Sociálna pomoc	7
Hmotná núdza	7
1.2 Právny rámec poskytovania sociálnych služieb.....	8
1.3 Priority rozvoja sociálnych služieb.....	9
1.4 Úlohy a kompetencie obce.....	10
Obec.....	11
ANALYTICKÁ ČASŤ.....	13
2.1 Analýza sociologických a demografických údajov	13
Poloha obce Lom nad Rimavicou	13
Pamiatky obce Lom nad Rimavicou.....	13
2.2 Obyvateľstvo.....	13
2.3 Sociálna charakteristika obyvateľstva	14
Poberatelia dávok v hmotnej núdzi.....	14
Opatrovateľská služba	15
REALIZÁCIA PRIESKUMU.....	16
3.1 Výsledky dotazníkového prieskumu.....	16
Štruktúra účastníkov prieskumu	17
Veková štruktúra respondentov.....	17
Podľa najvyššieho vzdelania	18
Ste prijímateľom sociálnej služby?	18
Informácie o poskytovaní sociálnych služieb v obci Lom nad Rimavicou	19
Máte v súčasnosti nejaký sociálny problém ?	19

Aké sociálne služby využívate pri riešení Vášho sociálneho problému a aká je Vaša spokojnosť s nimi?	20
Ktoré sociálne služby by podľa Vás boli ešte potrebné v obci?.....	20
V prípade, že využívate sociálne služby uveďte, s akými problémami sa stretávate pri ich využívaní?	20
Popíšte prosím problém a uveďte Vaše návrhy na riešenie daného problému?	20
Ktorým z nasledujúcich skupín obyvateľstva by mala byť venovaná väčšia pozornosť?	20
Priestor na Vaše vyjadrenie – tu máte možnosť napísať, čo považujete v tejto súvislosti za dôležité (čo v dotazníku nie je):.....	21
SWOT ANALÝZA.....	22
URČENIE CIEĽOV A PRIORÍT ROZVOJA SOCIÁLNYCH SLUŽIEB	23
ZÁVER	24
PRÍLOHA.....	26

ÚVOD

Vývoj spoločnosti zavádza do praxe nové pojmy, nové technológie, nové prístupy. Celá spoločnosť prechádza vývojovým procesom, ktorý si vyžaduje pulz doby. V tejto súvislosti sa do praxe zavádza aj pojem „komunitné plánovanie“, hoci jeho obsah rozhodne nie je novinkou. Zmyslom komunitného plánovania najmä v obciach je aktivizácia obyvateľstva a skvalitnenie poskytovania sociálnych služieb spoločným, koordinovaným postupom. Výsledkom komunitného plánovania by mala byť odpoveď na otázky typu:

- Aké sociálne služby treba vytvoriť?
- Aké sociálne skupiny potrebujú zvýšenú starostlivosť?
- Aké má obec ľudské, materiálne a finančné zdroje na poskytovanie sociálnych služieb?

Cieľom komunitného plánovania je najmä posilňovanie sociálnej súdržnosti všetkých obyvateľov obce a predchádzanie sociálnemu vylúčeniu a sociálnej izolácii jednotlivcov a skupín. Komunitný plán obce sa vypracúva v súlade s **národnými prioritami rozvoja sociálnych služieb** s ohľadom na miestne špecifiká a potreby. Stratégia rozvoja sociálnych služieb obce v predpokladanom komunitnom pláne zahŕňa v sebe aktualizáciu kompetencií podľa novej legislatívy zákona o sociálnych službách, ktorý značne rozširuje pôsobnosť obce a prioritne podporuje rozvoj:

- zvyšovania kvality poskytovaných sociálnych služieb,
- komunitných a terénnych služieb,
- sociálneho poradenstva, prevencie a krízovej intervencie,
- odborného a osobného rastu zamestnancov v sociálnych službách.

Zmyslom komunitného plánovania je taktiež aktivizácia obyvateľstva a skvalitnenie poskytovania sociálnych služieb spoločným koordinovaným postupom, posilňovanie sociálnej súdržnosti všetkých obyvateľov obce a predchádzanie sociálnemu vylúčeniu a sociálnej izolácii jednotlivcov a skupín. Hlavným zámerom realizácie komunitného plánu sociálnych služieb je spokojnosť občanov s poskytovanými službami obci, zvýšenie kvality života, aktívny záujem ľudí o udržateľnosť a rozvoj komunity obce.

POSKYTOVANIE SOCIÁLNYCH SLUŽIEB A ICH PRÁVNY RÁMEC

1.1 Sociálne služby a použitá terminológia

Sociálne služby predstavujú rôzne činnosti, ktoré sú určené na pomoc ľuďom, ktorí sa ocitli v nepriaznivej sociálnej situácii, nevedia si sami zabezpečiť základné životné potreby alebo potrebujú pomoc z iných vážnych dôvodov.

Ich hlavným cieľom je pomôcť občanom v tom, aby mohli viesť samostatný život a zachovali si určitý štandard životného štýlu. Okrem toho sa snažia znížiť sociálne problémy v spoločnosti, ktoré vznikajú v dôsledku nerovnosti, čo sa týka príjmov alebo postavenia.

V najväčšej miere tieto služby využívajú seniori, následne rodiny s deťmi, osoby s telesným postihnutím a tiež osoby, ktoré sa z nejakého dôvodu ocitli na „okraji“ spoločnosti.

Vývoj poskytovania sociálnych služieb sa v každej krajine mení podľa:

- demografického vývoja krajiny,
- sociálno – ekonomického vývoja krajiny,
- najnovších trendov v sociálnej oblasti.

Všetky tieto zmeny majú vplyv na spôsob poskytovania a financovania sociálnych služieb a aplikujú sa do praxe postupnými reformami. Podobným spôsobom sa vyvíjali sociálne služby aj v Slovenskej republike. Nové princípy poskytovania sociálnych služieb, ktoré sú bežne uplatňované v sociálnych systémoch vyspelých európskych krajín, boli zavádzané postupne od začiatku 90 rokov. Reformou verejnej správy v Slovenskej republike začali v roku 2002 prechádzať kompetencie aj v oblasti poskytovania sociálnych služieb na obce/mestá a samosprávne kraje.

Sociálna práca je odborná činnosť zameraná na aktívne ovplyvňovanie a riešenie primárne sociálnych problémov aj malej sociálnej skupiny, spoločenstva, lokality. Cieľom je úspešná socializácia alebo integrácia skupiny, ktorá potrebuje dosiahnutie prijateľného vzťahu medzi sociálnym prostredím a neadaptovanými osobami. Ide teda o snahu vytvoriť priaznivé sociálne podmienky pre život v danom prostredí.

Sociálna služba je odborná činnosť, obslužná činnosť alebo ďalšia činnosť alebo súbor týchto činností, ktoré sú zamerané na:

- prevenciu vzniku nepriaznivej sociálnej situácie, riešenie nepriaznivej sociálnej situácie alebo zmiernenie nepriaznivej sociálnej situácie fyzickej osoby, rodiny alebo komunity,
- zachovanie, obnovu alebo rozvoj schopnosti fyzickej osoby viesť samostatný život a na podporu jej začlenenia do spoločnosti,
- zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb fyzickej osoby,
- riešenie krízovej sociálnej situácie fyzickej osoby a rodiny,

- prevenciu sociálneho vylúčenia fyzickej osoby a rodiny.

Sociálne služby sa poskytujú ako:

- pobytové (celoročné alebo týždenné),
- ambulantné,
- terénne.

Nepriaznivá sociálna situácia je ohrozenie fyzickej osoby sociálnym vylúčením alebo obmedzenie jej schopnosti sa spoločensky začleniť a samostatne riešiť svoje problémy:

- z dôvodu, že nemá zabezpečené nevyhnutné podmienky na uspokojovanie základných životných potrieb,
- pre svoje životné návyky alebo pre spôsob života,
- pre ťažké zdravotné postihnutie alebo nepriaznivý zdravotný stav,
- z dôvodu, že dovŕšila dôchodkový vek,
- pre výkon opatrovania fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím,
- pre ohrozenie správaním iných fyzických osôb alebo
- z dôvodu, že sa stala obeťou obchodovania s ľuďmi.

Sociálna exklúzia je sociálne vylúčenie, teda proces separácie jednotlivcov od spoločnosti v dôsledku napr. nedostatočného vzdelania, rasy, pohlavia, veku a pod. Príčiny sociálnej situácie súvisiacej so sociálnou exklúziou sú napr. demografické zmeny, ekonomické zaťaženie domácností, príjmová nerovnosť (ktorá má okrem iného aj svoj regionálny aspekt), nezamestnanosť, nedostatok v prístupe k inštitúciám a pod.

Sociálna inklúzia je proces začleňovania sa exkludovaných komunít do spoločnosti, ich aktívne zapájanie sa do sociálneho, ekonomického, politického a kultúrneho života.

Zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb je zabezpečenie ubytovania, stravy, nevyhnutného ošatenia a nevyhnutnej základnej osobnej hygieny.

Krízová sociálna situácia je ohrozenie života alebo zdravia fyzickej osoby alebo rodiny, ktoré vyžaduje bezodkladné riešenie sociálnou službou.

Sociálna pomoc je aktívna spoluúčasť sociálneho pracovníka a klienta pri riešení problémových situácií v živote klienta. Je určená občanom, ktorí sa dostali do situácie sociálnej odkázanosti a nemajú prostriedky, alebo schopnosti zabezpečiť sebe, alebo svojej rodine základné životné potreby. Zákon č. 195/1998 Z. z. o sociálnej pomoci v znení neskorších predpisov definuje túto situáciu ako stav hmotnej a sociálnej núdze.

Hmotná núdza je stav, keď príjem občana nedosahuje životné minimum ustanovené zákonom. V tomto prípade ide o situáciu chudoby, do ktorej sa najčastejšie dostáva občan, ktorý je dlhodobo nezamestnaný, nemá pracovný a ani iný príjem, napr. dôchodok. Sociálna

núdzda je stav, keď si občan nemôže zabezpečiť starostlivosť o svoju osobu, domácnosť, alebo kontakt so sociálnym prostredím, najmä vzhľadom na vek, sociálnu neprispôsobilosť alebo stratu zamestnania

1.2 Právny rámec poskytovania sociálnych služieb

Zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 317/2009 Z. z., nález Ústavného súdu Slovenskej republiky č. 332/2010 Z. z., zákona č. 551/2010 Z. z., zákona č. 50/2012 Z. z., zákona č. 185/2012 Z. z., zákona č. 413/2012 Z. z., zákona č. 485/2013 Z. z., zákona č. 185/2014 Z. z., zákona č. 219/2014 Z. z. a zákona č. 376/2014 Z. z. ukladá obciam a mestám povinnosť vypracovať Komunitný plán sociálnych služieb. Podľa Šiestej časti - Komunitný rozvoj a komunitný plán v oblasti poskytovania sociálnych služieb - § 82 Komunitný rozvoj, komunitná práca a komunitná rehabilitácia - obec utvára podmienky na podporu komunitného rozvoja v oblasti poskytovania sociálnych služieb podľa tohto zákona, na komunitnú prácu a komunitnú rehabilitáciu na účel predchádzania vzniku alebo predchádzania zhoršenia nepriaznivých sociálnych situácií a riešenia miestnych sociálnych problémov.

Zákon o sociálnych službách rozdeľuje sociálne služby do 5 skupín v závislosti od povahy nepriaznivej sociálnej situácie alebo od cieľovej skupiny, ktorej sú určené:

1. sociálne služby na zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb (nocľaháreň, útulok, domov na pol ceste, nízko prahové denné centrum, zariadenie núdzového bývania),
2. sociálne služby na podporu rodiny s deťmi (pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa a podpora zosúladovania rodinného života, zariadenie dočasnej starostlivosti o deti, nízkoprahové denné centrum pre deti a rodinu),
3. sociálne služby na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku (zariadenie podporovaného bývania, zariadenie pre seniorov, zariadenie opatrovateľskej služby, rehabilitačné stredisko, domov sociálnych služieb, špecializované zariadenie, denný stacionár, opatrovateľská služba, prepravná služba, sprievodcovská a predčitateľská služba, tlmočnická služba, sprostredkovanie osobnej asistencie, požičiavanie pomôcok),
4. sociálne služby s použitím telekomunikačných technológií (monitorovanie a signalizácia potreby pomoci, krízová pomoc poskytovaná prostredníctvom telekomunikačných technológií),
5. podporné služby (odľahčovacia služba, pomoc pri zabezpečení opatrovníckych práv a povinností, denné centrum, integračné centrum, jedáleň, práčovňa, stredisko osobnej hygieny).

Štát priamo v § 83, odsek 2 zákona 448/2008 Z. z. o sociálnych službách ukladá obci vypracovanie a schválenie komunitného plánu sociálnych služieb na základe národných priorít rozvoja sociálnych služieb, v ktorom zohľadní miestne špecifiká a potreby fyzických osôb v oblasti sociálnych služieb poskytovaných na území obce a určí personálne, finančné, prevádzkové a organizačné podmienky na ich zabezpečenie.

Komunitný plán vychádza z národných priorít rozvoja sociálnych služieb s cieľom plánovať sociálne služby zodpovedajúce miestnym špecifikám a potrebám občanov. Zákon o sociálnych službách ukladá obci vypracovať a schvaľovať komunitný plán sociálnych služieb na základe národných priorít rozvoja sociálnych služieb a súčasne v ňom zohľadňovať miestne špecifiká a potreby osôb v jej územnom obvode.

Na roky 2015 – 2020 vláda SR vytvorila **Národné priority rozvoja sociálnych služieb**, ktorými sú:

1. zabezpečiť dostupnosť sociálnych služieb v súlade s potrebami komunity
2. podporiť prechod prijímateľov sociálnych služieb z inštitucionálnej starostlivosti na komunitnú starostlivosť,
3. podporiť rozvoj sociálnych služieb dostupných pre osoby zotrvaťujúce v priestorovo segregovanej lokalite s prítomnosťou koncentrovanej a generačne reprodukovanej chudoby,
4. zvyšovať kvalitu poskytovaných sociálnych služieb.

Vďaka komunitnému plánovaniu sociálnych služieb je možné na úrovni obcí, mikroregiónov alebo krajov plánovať sociálne služby tak, aby zodpovedali miestnym špecifikám a potrebám fyzických osôb a vychádzali z analýzy skutkového stavu poskytovania sociálnych služieb. Predpokladá sa, že národné priority si následne obce, mestá a samosprávne kraje rozpracujú vo svojich koncepcných a plánovacích dokumentoch. Na základe dôslednej analýzy stavu poskytovaných sociálnych služieb, rovnako požiadaviek a potrieb ich prijímateľov a prijímateľiek, si stanovujú ciele a priority, následne úlohy a opatrenia rozvoja sociálnych služieb vo svojom územnom obvode na najbližšie obdobie.

1.3 Priority rozvoja sociálnych služieb

Priorita č. 1

Podpora zotrvaťovania klienta v prirodzenom prostredí rozvojom terénnych sociálnych služieb.

Priorita č. 2

Rozvoj ambulantných sociálnych služieb a pobytových sociálnych služieb v zariadení s týždenným pobytom.

Priorita č. 3

Zvýšenie kvality a humanizácia poskytovania sociálnych služieb prostredníctvom rekonštrukcie, modernizácie a budovania zariadení sociálnych služieb.

Priorita č. 4

Vzdelávanie zamestnancov v oblasti sociálnych služieb.

Ciele a priority stanovené v Národných prioritách rozvoja sociálnych služieb majú podľa zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov následne rozpracovať obce vo svojich komunitných plánoch sociálnych služieb, majú prijať konkrétne úlohy a opatrenia na zabezpečenie ich rozvoja. Tieto aktivity je potrebné zabezpečiť na základe analýzy poskytovaných sociálnych služieb, potrieb a tradícií svojho územia.

Tento plán v svojej analýze stanovuje silné aj slabé stránky sociálneho rozvoja obce a zámery jeho rozvoja. Cieľom komunitného plánovania sociálnych služieb v obci Lom nad Rimavicou je zaktivizovanie občanov, mimovládnych organizácií, cirkevných organizácií, dobrovoľníkov, samosprávy, na základe identifikácie sociálnych problémov v obci a návrhov na ich riešenie cez priority a opatrenia.

Do komunitného plánovania sociálnych služieb sa nevyhnutne prenášajú aj myšlienky a zásady z rôznych národných programov a strategických rámcov (napr. **Národný program aktívneho starnutia na roky 2014-2020, Národný program rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím na roky 2014-2020, Strategický rámec starostlivosti o zdravie pre roky 2014-2030, Národný akčný plán na elimináciu a prevenciu násillia na ženách 2014-2019), Konceptie rozvoja sociálnych služieb v Banskobystrickom samosprávnom kraji na roky 2011 – 2017.**

1.4 Úlohy a kompetencie obce

v zmysle platných sociálnych zákonov Kompetencie obcí v sociálnej oblasti sú rozsiahle a dotýkajú sa všetkých oblastí sociálneho zabezpečenia. Obec má nezastupiteľné miesto pri zabezpečovaní úloh spojených s riešením hmotnej aj sociálnej núdze občanov, sociálnej pomoci, sociálnoprávnej ochrany a sociálnej kurately a najmä v oblasti sociálnych služieb. Sociálnu problematiku rieši najmä nasledujúca legislatíva SR: - zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách - výnos MPSVaR SR z 8.12.2010 č. 544/2010 o poskytovaní dotácií v pôsobnosti MPSVaR SR - zákon 305/2005 Z. z. o sociálno-právnej ochrane detí a sociálnej kurately - zákon č. 36/2005 Z. z. o rodine Z.z., doplnený zákonom č. 175/2015 Z.z. - zákon č. 600/2003 Z. z. o prídavku na dieťa , po novele 433/2013 Z.z. s účinnosťou od 1.2.2014 - zákon č. 417/2013 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 183/2014 Z. z. platných od 1. 1. 2015. Miestna legislatíva - všeobecné záväzné nariadenia obce, ktoré sa týkajú sociálnej problematiky - zásady poskytovania finančnej pomoci

Výsledkom procesu komunitného plánovania je **Komunitný plán sociálnych služieb**, ktorý stanovuje priority a krátkodobé ciele a smeruje k dosiahnutiu dlhodobej vízie rozvoja sociálnych služieb v regióne. Jeho náplňou je identifikovať sociálne problémy obce a zvoliť stratégiu ich riešenia so zreteľom na klienta, poskytovateľov služieb, technickej vybavenosti a pod. Za sekundárny prínos môžeme považovať: vytváranie sebavedomej občianskej spoločnosti ,nových metód spolupráce, spolupatričnosti všetkých sa zúčastnených na rozhodovaní, zvýšenie záujmu o veci verejné, vzťah k bydlisku, komunikáciu medzi generáciami.

Obec

a) vypracúva, schvaľuje Komunitný plán sociálnych služieb vo svojom územnom obvode

b) utvára podmienky na podporu komunitného rozvoja

c) je správnym orgánom v konaniach o

- odkázanosti na sociálnu službu zariadení pre seniorov, v zariadení opatrovateľskej služby, v dennom stacionári, o odkázanosti na opatrovateľskú službu a odkázanosti na prepravnú službu,

- zániku odkázanosti na sociálnu službu uvedenú v prvom bode,

- odkázanosti na sociálnu službu uvedenú v prvom bode po zmene stupňa odkázanosti,

- povinnosti rodičov alebo detí platiť úhradu za sociálnu službu alebo jej časť podľa § 73 ods. 11a 12

d) vyhotovuje posudok o odkázanosti na sociálnu službu,

e) poskytuje, alebo zabezpečuje poskytovanie

1. sociálne služby **na zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb** (nocľaháreň, útulok, domov na pol ceste, nízkoprahové denné centrum, zariadenie núdzového bývania),

2. sociálne služby **na podporu rodiny s deťmi** (pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa a podpora zosúladovania rodinného života, zariadenie dočasnej starostlivosti o deti, nízkoprahové denné centrum pre deti a rodinu),

3. sociálne služby na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku (zariadenie podporovaného bývania, zariadenie pre seniorov, zariadenie opatrovateľskej služby, rehabilitačné stredisko, domov sociálnych služieb, špecializované zariadenie, denný stacionár, opatrovateľská služba, prepravná služba, sprievodcovská a predčitateľská služba, tlmočnícka služba, sprostredkovanie osobnej asistencie, požičiavanie pomôcok),

4. sociálne služby **s použitím telekomunikačných technológií** (monitorovanie a signalizácia potreby pomoci, krízová pomoc poskytovaná prostredníctvom telekomunikačných technológií),

5. **podporné** služby (odľahčovacia služba, pomoc pri zabezpečení opatrovníckych práv a povinností, denné centrum, integračné centrum, jedáleň, pracovňa, stredisko osobnej hygieny).

f) poskytuje základné sociálne poradenstvo,

g) môže poskytovať alebo zabezpečovať poskytovanie aj iných druhov soc. služby podľa § 12,

h) uzatvára zmluvu

1. o poskytovaní sociálnej služby,

2. o poskytnutí finančného príspevku pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy a finančný príspevok na prevádzku sociálnej služby neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby,

3. o uhradení ekonomicky oprávnených nákladov podľa § 71 ods. 6 s inou obcou alebo iným poskytovateľom sociálnej služby, ktorého zriadila iná obec, alebo vyšší územný celok.

ANALYTICKÁ ČASŤ

2.1 Analýza sociologických a demografických údajov

Sociálna analýza je súhrn faktorov v oblasti sociálnej, technologickej, ekonomickej a politickej. Ide o problémy a zámery na celoštátnej či nadnárodnej úrovni, ktoré majú vplyv na miestny rozvoj sociálnych služieb. Jednotlivé faktory sa vzájomne ovplyvňujú a nemožno ich posudzovať oddelene.

Poloha obce Lom nad Rimavicou

Obec vznikla v pôvodne kokavskom chotári v roku 1796, kedy Forgáčovci založili osadu pre pastierov dobytka a lesných robotníkov. Je tak najmladšou z trojice obcí Sihlianskej planiny (Sihla – 1744 a Drábsko – 1566) a doložené sú názvy Forgaczfalva (1799), Lom (1802), Forgáčka (1808), Lôm (1920) a následne Lom nad Rimavicou.

Obec leží na pomedzí Poľany a Veporských vrchov a v západnej časti sa dotýka CHKO Poľany. S nadmorskou výškou 938 m n. m. sa radí medzi najvyššie položené obce Slovenska mimo podtatranskej oblasti. Neďaleko obce pramenia rieky Rimavica, Ipeľ a Slatina.

Pamiatky obce Lom nad Rimavicou

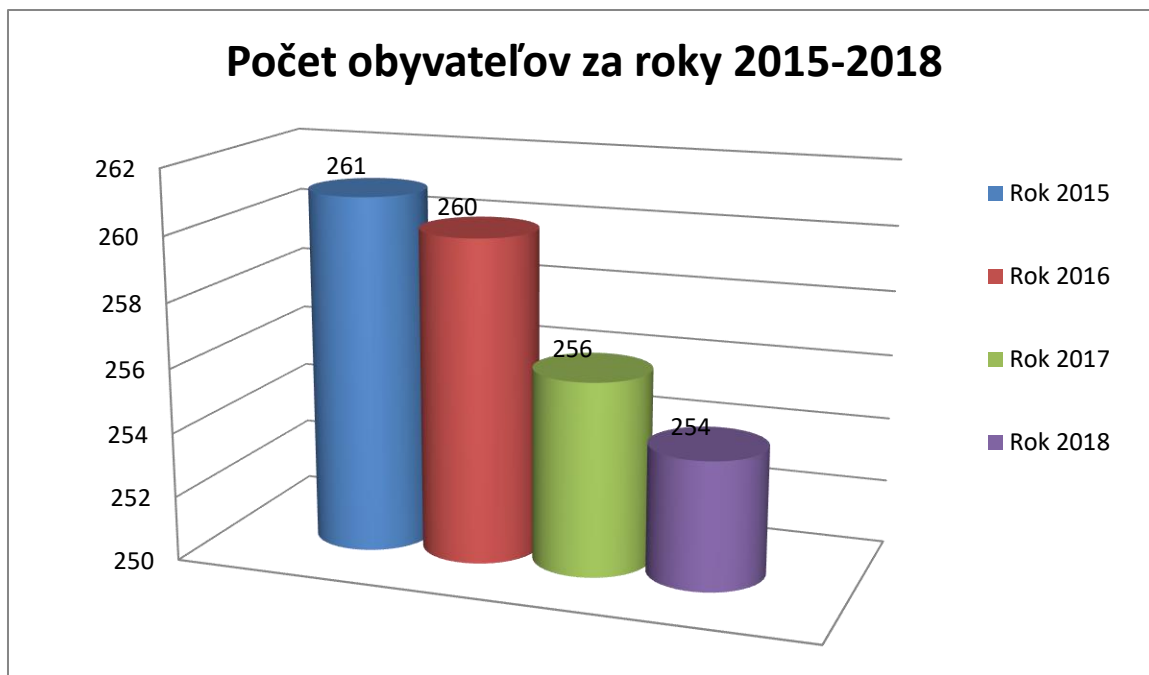
- Rímskokatolícky kostol Narodenia Panny Márie, jednolodňová klasicistická stavba s polkruhovo ukončeným presbytériom a predstavanou vežou z rokov 1812-1818. Kostol bol rozšírený v roku 1932. Fasády kostola sú hladké, veža je ukončená ihlancovou helmicou. V interiéri sa nachádza murovaná empóra, priestor je zaklenutý valenou klenbou.
- Kaplnka sv. Anny, stojí na mieste pôvodného dreveného kostola z roku 1799.
- Súbor zrubových ľudových domov, z ktorých dom číslo 32, maštaľ, stodola a kováčska vyhňa sú pamiatkovo chránené.

2.2 Obyvateľstvo

V obci Lom nad Rimavicou k 31.12.2017 žije 256 obyvateľov. Podrobný vývoj obyvateľov obce ukazuje nasledujúca tabuľka.

Tab.1: Počet obyvateľov za roky 2015-2018

Roky	2015	2016	2017	2018
Počet obyvateľov	261	260	256	254

Tab.2: Zastúpenie vekových kategórii v obci k roku 2017:

Veková štruktúra obyvateľov/Rok	2017
0-15 rokov	24
16- 30 rokov	46
31-62 rokov	115
Viac ako 62 rokov	71

Tab.3: Natalita a mortalita obce Lom nad Rimavicou za roky 2016-2018

Roky	2016	2017	2018
Natalita	1	1	0
Mortalita	5	1	1

2.3 Sociálna charakteristika obyvateľstva

Poberatelia dávok v hmotnej núdzi

Hmotná núdza je stav, keď príjem občana a fyzických osôb, ktoré sa s občanom spoločne posudzujú, nedosahuje životné minimum a občan a fyzické osoby, ktoré sa s ním spoločne posudzujú, si príjem nemôžu zabezpečiť alebo zvýšiť vlastným pričinením.

Obec v oblasti aktívnej politiky zamestnanosti dočasne zamestnáva nezamestnaných občanov v rámci aktivačných prác. V prevažnej miere výkon týchto pracovných činností zahŕňa údržbu verejných priestranstiev. Nasledujúca tabuľka prezentuje počty aktivačných príspevkov a zároveň poberateľov dávok v hmotnej núdzi v obci Lom nad Rimavicou.

Tab.4: Uchádzači o zamestnanie – aktivačné práce/ poberatelia dávky hmotnej núdzi

Roky	2015	2016	2017	2018
Občania	7	6	4	4

Opatrovateľská služba

Opatrovaní sú občania odkázaní na opatrovateľskú službu. Opatrovateľská služba je určená občanom, ktorí sú podľa posudku príslušného orgánu odkázaní na pomoc druhej osoby pri zabezpečení životných úkonov, ak týmto občanom nemôže pomoc zabezpečiť rodina. Obec Lom nad Rimavicou poskytuje občanom opatrovateľskú službu podľa zákona NR SR č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách v znení neskorších predpisov, opatrovateľskú službu občanom obce. Je to terénna forma sociálnej služby v prirodzenom domácom prostredí občana, ktorý je odkázaný na pomoc inej fyzickej osoby.

Sociálna služba sa poskytuje formou úkonov, ktoré opatrovateľky vykonávajú v domácnosti občana. Sú to úkony ako napr.

- sebaobslužné úkony – bežné úkony osobnej hygieny, kúpeľ,
- starostlivosť o domácnosť – nákup, jednoduché úkony spojené so starostlivosťou o domácnosť,
- príprava jedla, donáška obeda do domu,
- bežné upratovanie v domácnosti,
- starostlivosť o bielizeň,
- donáška uhlia, dreva,
- sprievod na lekárske vyšetrenie, vybavenie úradných záležitostí,
- dohľad.

Posudky + Rozhodnutia

rok 2012: 1 x posúdenie na sociálnu službu – zariadenie pre seniorov

1 x posúdenie na sociálnu službu – opatrovateľskú službu

rok 2014 : 1x posúdenie na sociálnu službu – zariadenie pre seniorov

rok 2018: (zatiaľ) 2 x posúdenie na sociálnu službu – zariadenie pre seniorov

Opatrovateľská služba je momentálne poskytovaná 2 klientom, z toho jednému od roku 2003 v časovom rozpätí 7,5 hodín denne počas pracovných dní.

Druhému klientovi je poskytovaná od roku 2012 a to najskôr v časovom rozpätí 7,5 hodín denne počas pracovných dní a od roku 2015 v časovom rozpätí 4 hodiny denne počas pracovných dní.

Od 01.07.2017 sa obec zapojila do projektu NP POS najprv s úväzkom 0,5 a od 01.08.2017 s úväzkom 1,0. Obec má záujem zapojiť sa do projektu aj v blízkej budúcnosti, zatiaľ sa však čaká sa na výzvu.

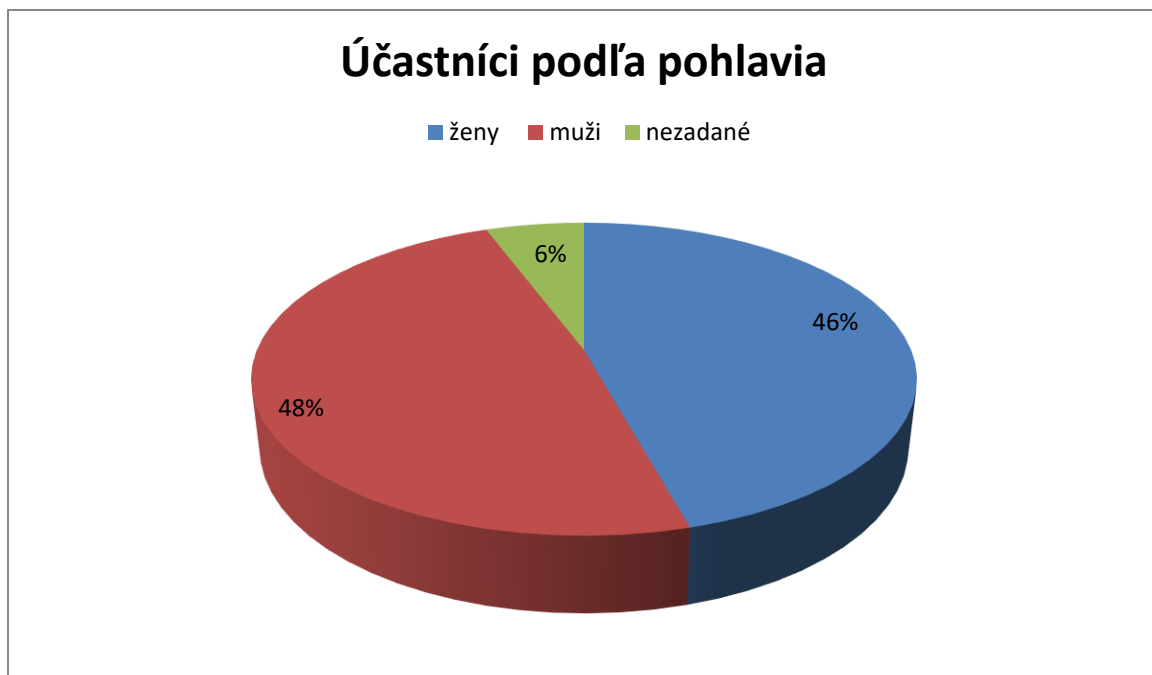
REALIZÁCIA PRIESKUMU

3.1 Výsledky dotazníkového prieskumu

Dotazník určený pre občiansku verejnosť obce sa stal základným podkladom k získaniu požiadaviek občanov ako prijímateľov sociálnej služby a jeho výsledky sú spracované v prílohe tohto dokumentu. Do prieskumu sa občania obce zapojili vyplnením dotazníka v tlačenej forme. Na základe jeho vyhodnotenia sme sa zamerali v plánovaní na špecifické cieľové skupiny a ich potreby. Do prieskumu sa zapojilo 35 respondentov.

Štruktúra účastníkov prieskumu

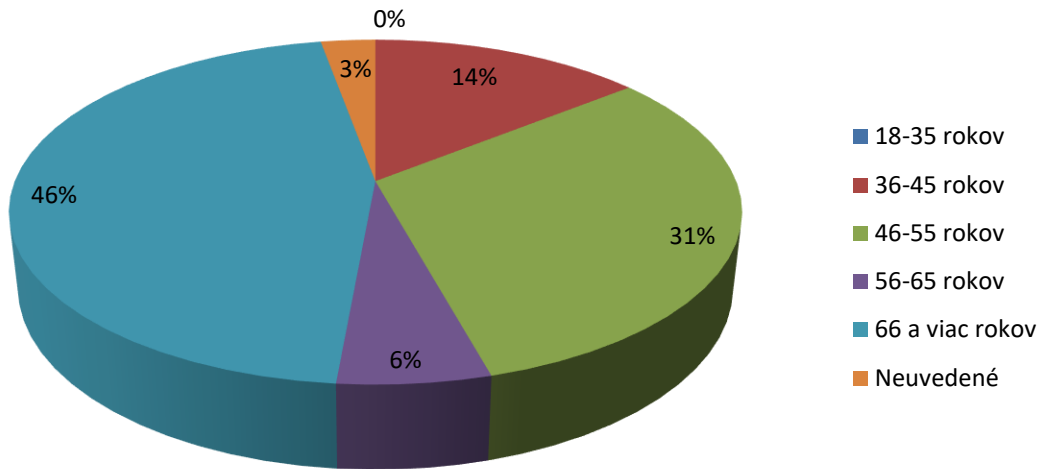
Do prieskumu sa zapojilo 17 žien (48%) a 16 mužov (46%) a 2 respondenti (6%) neudali svoje pohlavie.

Veková štruktúra respondentov

Dotazník bol zameraný na dospelých respondentov od 18 rokov. Do prieskumu sa zapojili respondenti nasledovne: Najviac respondentov je z vekovej kategórie 66 a viac rokov (46%), z vekovej kategórie 46-55 rokov je 31%. Vo vekovej kategórii 18-35 rokov však nebol v prieskume ani jeden občan obce Lom nad Rimavicou.

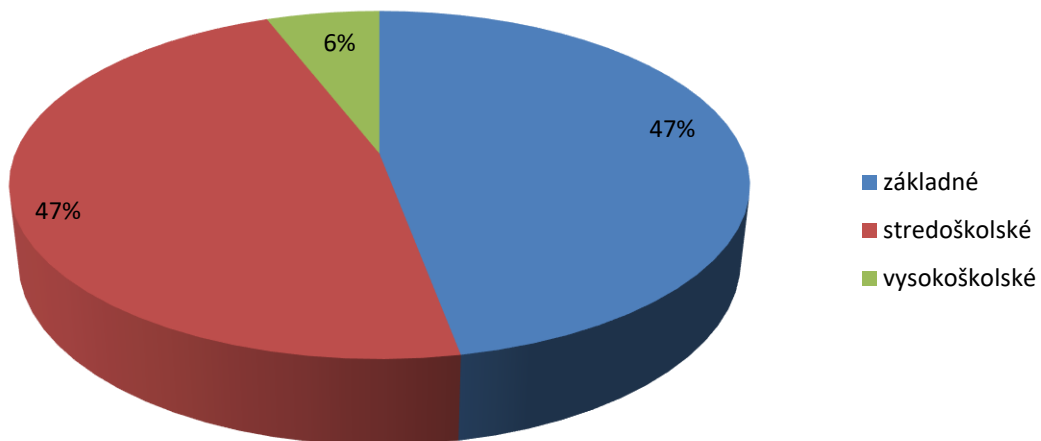
Veková štruktúra

Podľa najvyššieho vzdelania

Účastníkov prieskumu môžeme zaradiť rovnomerne medzi ľudí so základným a stredoškolským vzdelaním. Najmenej účastníkov ma vysokoškolské vzdelanie.

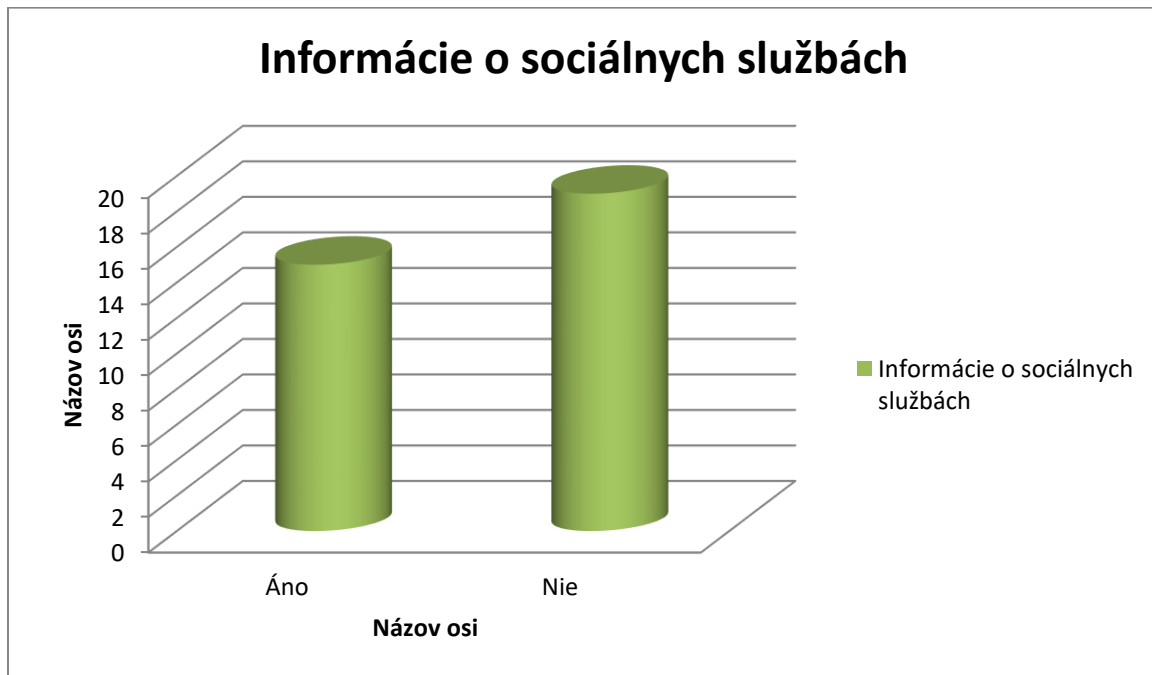
Najvyššie vzdelanie

Ste prijímateľom sociálnej služby?

Väčšina respondentov 31 z opýtaných nie je poberateľom sociálnej služby. Len 3 respondenti uviedli, že sú poberateľmi sociálnej služby.

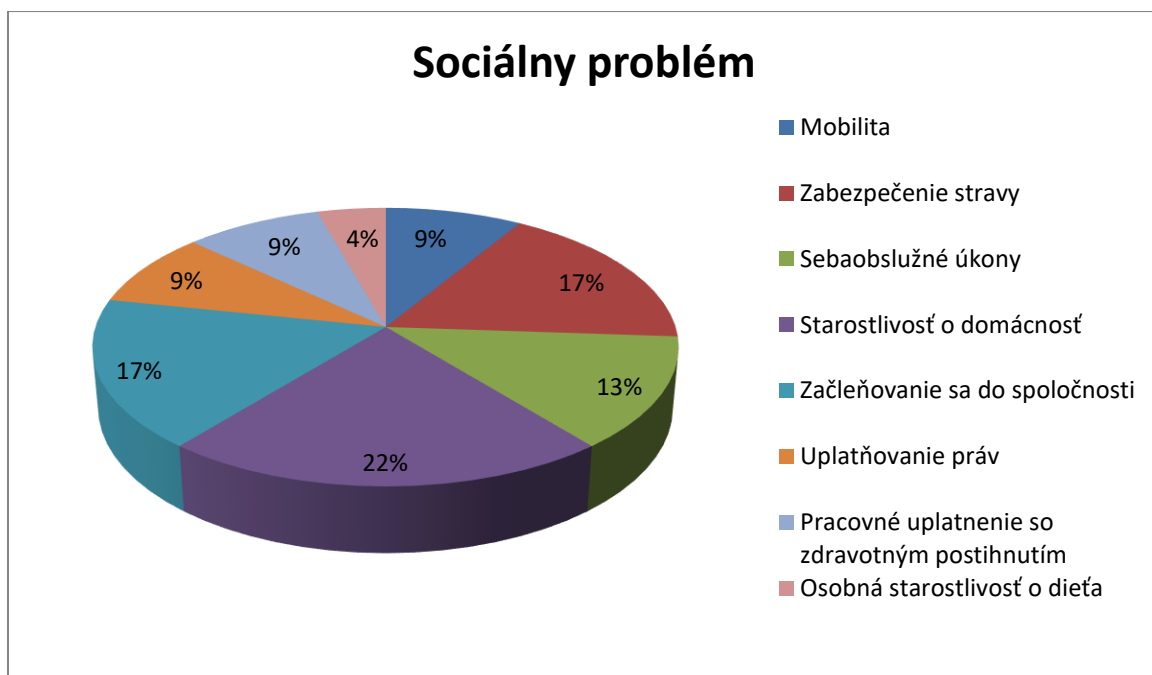
Informácie o poskytovaní sociálnych služieb v obci Lom nad Rimavicou

15 respondentov má informácie o poskytovaní sociálnych služieb v obci a 19 ich naopak nemá.

Máte v súčasnosti nejaký sociálny problém ?

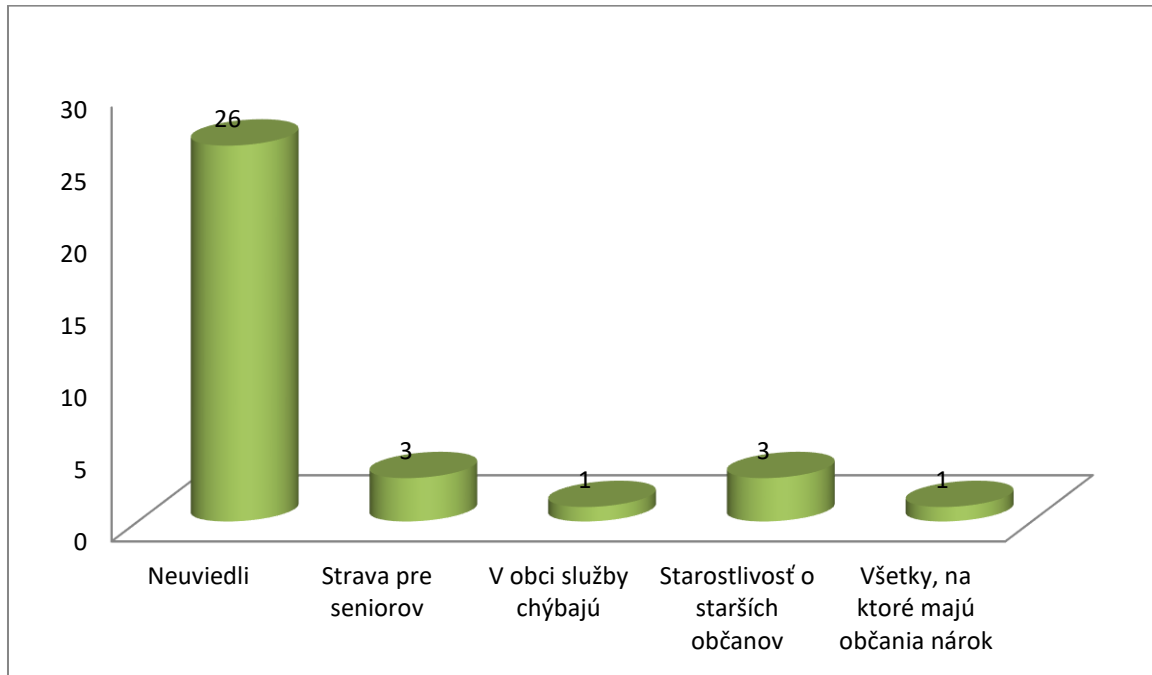
Respondenti majú problém hlavne s úkonmi starostlivosti o svoju domácnosť, problém so zabezpečením stravy a problém pri začleňovaní sa do spoločnosti, základné sociálne aktivity, problém so sebaobslužnými úkonmi. Najmenej respondentov má problém s mobilitou, s uplatňovaním práv a právom chránených záujmov (vybavovanie úradných záležitostí), s pracovným uplatnením sa so zdravotným postihnutím a so zabezpečením osobnej starostlivosti o dieťa.

Aké sociálne služby využívate pri riešení Vášho sociálneho problému a aká je Vaša spokojnosť s nimi?

Skoro všetci účastníci prieskumu (33 respondentov) uviedli, že nevyužívajú žiadne sociálne služby a preto na túto otázku neodpovedali. Ostatní uviedli nespokojnosť s nezamestnanosťou v obci a s tým spojenú dochádzku za prácou ako aj nespokojnosť proti obci, čo znamená podľa ich názoru, že obec nie je kompetentná poskytovať sociálne služby.

Ktoré sociálne služby by podľa Vás boli ešte potrebné v obci?

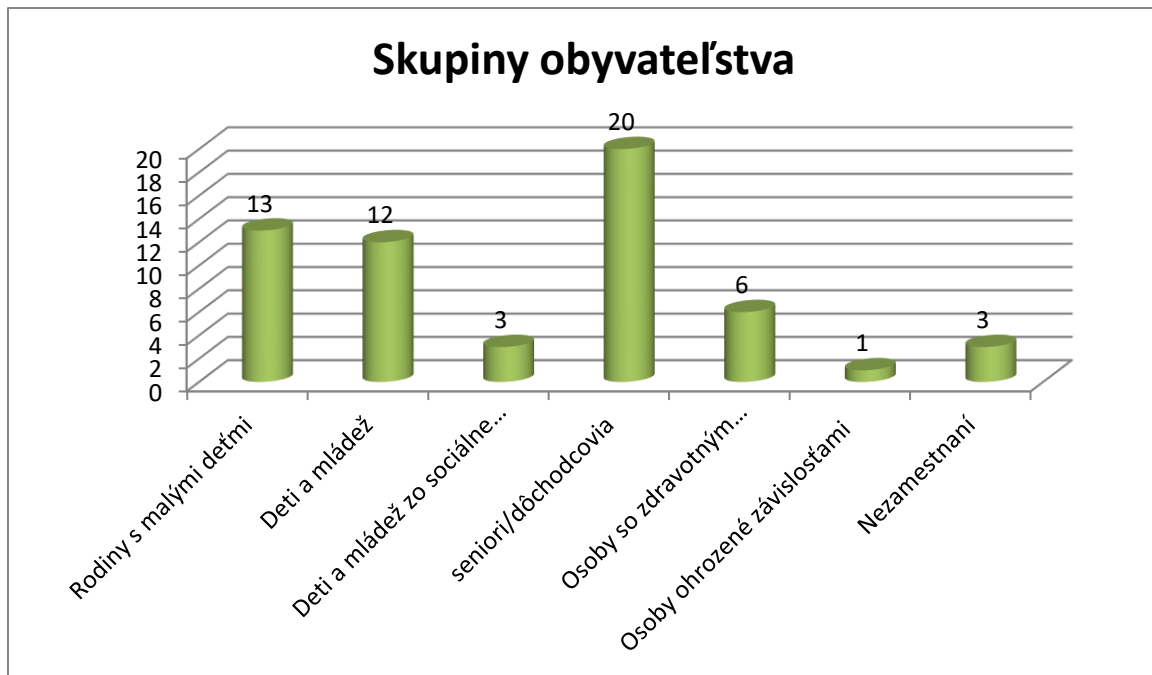
Tak ako vidieť z grafu väčšina respondentov (26) neuviedlo, aké sociálne služby v obci chýbajú. Účastníci prieskumu by privítali stravu pre seniorov (3), ako aj starostlivosť o starších občanov a 1 respondent si myslí, že v obci Lom nad Rimavicou sociálne služby chýbajú ako aj, že občania majú nárok na všetky sociálne služby.

V prípade, že využívate sociálne služby uveďte, s akými problémami sa stretávate pri ich využívaní?

Popíšte prosím problém a uveďte Vaše návrhy na riešenie daného problému?

K tejto otázke sa vyjadrilo 31 účastníkov prieskumu, že sociálne služby nevyužívajú z dôvodu, že buď o nich nevedia, alebo si myslia, že obec nie je spôsobilá vykonávať banálne záležitosti a preto nevyužívajú podstatnú časť sociálnych služieb.

Ktorým z nasledujúcich skupín obyvateľstva by mala byť venovaná väčšia pozornosť?

Podľa prieskumu by obec mala venovať najväčšiu pozornosť seniorom a dôchodcom. Tiež by sa mala zamerať na rodiny s malými deťmi, deti a mládeži. Za pozornosť stoja aj osoby so zdravotným postihnutím, nezamestnaní, deti a mládež zo sociálne znevýhodneného prostredia ako aj osoby ohrozené závislosťami.

Priestor na Vaše vyjadrenie – tu máte možnosť napísať, čo považujete v tejto súvislosti za dôležité (čo v dotazníku nie je):

- Poveriť kompetentné osoby, ktoré budú schopné vykonávať povinnosti zodpovedne a s ochotou
- Služby, ktoré tu boli v minulosti boli zrušené
- Zabezpečenie stravy pre dôchodcov a seniorov
- Rozbité cesty
- Plytvanie elektrickou energiou verejným osvetlením – zlé nastavenie
- Absencia priestoru na spoločné stretnutia

SWOT ANALÝZA

SWOT analýza je analýza silných a slabých stránok obce, možností a ohrození pri plnení a realizácie daných cieľov.

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
<ul style="list-style-type: none">- Existencia opatrovateľskej služby- Záujem obce na poskytovaní a rozširovaní sociálnych služieb- dostatok priestorov na poskytovanie nových služieb	<ul style="list-style-type: none">- Absencia pobytových zariadení v obci (ZPS, denný stacionár)- Existencia poskytovateľov sociálnych služieb na území obce- Bezbariérovosť zariadení sociálnych služieb a väčšiny verejných budov, resp. priestranstiev v obci- Absencia vykonávania terénnej sociálnej práce v obci- Absencia stravovacieho zariadenia pre seniorov- Nízka finančná podpora štátu pre sociálne služby- Neexistencia komunitného centra v obci- Nízka finančná podpora štátu pre sociálne služby- Obmedzené finančné zdroje na sociálne služby
PRÍLEŽITOSTI	OHROZENIA
<ul style="list-style-type: none">- Využitie možností financovania rozvojových projektov z fondov EÚ a iných dotačných titulov- budovanie siete sociálnych služieb- priestor na ponuky pre neverejných poskytovateľov SS- možnosti využívania alternatívnych zdrojov energie- možnosti partnerskej spolupráce- možnosti čerpania prostriedkov fondov EÚ-	<ul style="list-style-type: none">- Demografická krivka (starnutie) – odliv mladých z regiónu- Nedostatočné a nestabilné financovanie sociálnych služieb- Nedostatok investičného kapitálu z vlastných/cudzích zdrojov na investície do infraštruktúry sociálnych služieb- Časté zmeny v legislatíve- Nárast sociálnej ohrozenosti obyvateľov- Zvyšujúci sa počet občanov odkázaných na sociálne služby- predsudky v rodinách, stereotypné vnímanie istých skupín obyvateľstva- rozpad spoločenských, komunitných, rodinných vzťahov

URČENIE CIEĽOV A PRIORÍT ROZVOJA SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

Komunitný plán sociálnych služieb je strednodobý strategický dokument, ktorý analyzuje súčasný stav a navrhuje nasledovné odporúčania a priority, ktorých realizácia prispeje k lepšiemu a efektívnejšiemu zabezpečovaniu sociálnych služieb pre občanov našej obce:

- *skvalitňovať a rozširovať poskytovanie sociálnych služieb*
Obdobie realizácie: úloha stála
- *občanom, ktorí pre svoj zdravotný stav a nepriaznivú sociálnu situáciu potrebujú pomoc pri zabezpečovaní nevyhnutných životných úkonoch, prác v domácnosti a kontaktu so spoločnosťou poskytovať opatrovateľskú službu, aby mohli čo najdlhšie zotrvať vo svojom prirodzenom domácom prostredí*
Obdobie realizácie: nepretržite
- *zabezpečiť zariadenie pre vykonávanie sociálnych služieb /zariadenie pre seniorov alebo denný týždenný stacionár/*
- *podpora občianskych organizácií v obci*
Obdobie realizácie: nepretržite
- *vybudovanie detských ihrísk na voľných plochách v obytnom území.*
Obdobie realizácie: nepretržite

Uvedené ciele možno dosiahnuť spoluprácou viacerých sektorov a subjektov. Kľúčovou otázkou je však dostupnosť finančných prostriedkov. Možnosťami financovania na jednotlivé sociálne služby sú štrukturálne fondy EÚ, dotácie z VÚC Banská Bystrica, z Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny, z Ministerstva výstavby a regionálneho rozvoja, rozpočet obce, sponzorské dary.

ZÁVER

Význam komunitného plánu je najmä v poznaní sociálneho zloženia spoločnosti v obci a v prehľade poskytovaných sociálnych služieb pre občanov. Naznačuje smer vývoja rozvoja sociálnych služieb, jeho ďalšieho možného rozširovania, či podporovanie spoločenských aktivít v obci. Vznikol ako dohoda rôznych skupín ľudí z radov odborníkov i laikov. Obsahuje návrhy, ako zlepšiť situáciu v poskytovaní sociálnych služieb v obci Lom nad Rimavicou. Je základom na dlhodobú spoluprácu organizácií na rozvoji sociálnych služieb.

Existencia takéhoto dokumentu umožňuje kontrolovať finančné plnenie i hľadať ďalšie možné finančné zdroje na realizáciu navrhovaných činností. Spája oblasť sociálnej starostlivosti a služby s inými sektormi v obci- bývanie, vzdelávanie, kultúra, zdravotníctvo, služby, zamestnanosť.

Spracovanie komunitného plánu je čiastkovým, prvotným krokom. Najdôležitejšia je jeho realizácia smerujúca k zlepšeniu služieb pre užívateľov. Podstatná je neustála spolupráca so všetkými sociálnymi skupinami v obci a vzájomná informovanosť, aby mohli byť nastavené parametre ako reálne, adekvátne a odborné ukazovatele. Významná je tiež spolupráca nadviazaná medzi organizáciami v rámci procesu zmeny v poskytovaní služieb, vzájomná informovanosť.

Len samotné zavedenie komunitného plánu do praxe a práca na jeho ďalšom skvalitňovaní ukáže, či sa podarilo vytvoriť dokument, ktorý pozná sociálnu situáciu v obci, odzrkadľuje nielen súčasný stav, ale naznačuje aj ďalší vývoj podľa potrieb komunity, odborných znalostí, názorov, skúsenostiach užívateľov služieb, či odporúčaniami prípadných budúcich klientov.

Prílohy:

Príloha 1 – Dotazník o sociálnych službách v obci Lom nad Rimavicou

Príloha 2 – Vyhodnotenie dotazníka

PRÍLOHA

Dotazník k vypracovaniu komunitného plánu poskytovania sociálnych služieb

Vážení občania obce Lom nad Rimavicou!

Obec Lom nad Rimavicou sa v rámci prípravy Komunitného plánu sociálnych služieb na obdobie 2018-2022 obracia na Vás s prosbou o spoluprácu. Vyplnením dotazníka máte možnosť zapojiť sa do samotného procesu komunitného plánovania. S Vašou pomocou takto dokážeme lepšie zistiť sociálne služby v obci, ktoré bude potrebné podporovať. Sociálne služby v zmysle platnej legislatívy sú:

sociálna služba v nízkoprahovom dennom centre, nocľahárni, zariadení pre seniorov, zariadení opatrovateľskej služby a v dennom stacionári, nízkoprahovej sociálnej služby pre deti a rodinu, opatrovateľskej služby, prepravnej služby, odľahčovacej služby, pomoci pri osobnej starostlivosti o dieťa, terénnej sociálnej služby krízovej intervencie,

Ďalšie v služby, ktoré sú v kompetencii VÚC-ky, prípadne ich realizuje tretí sektor (neziskové organizácie a podobne) sú:

zariadenie podporovaného bývania, rehabilitačné stredisko (v zmysle sociálnej rehabilitácie), domov sociálnych služieb a v špecializovanom zariadení, útulok, domov na polceste, zariadenie núdzového bývania, zariadenie dočasnej starostlivosti o deti, zariadenie podporovaného bývania, integračné centrum, zariadenie starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa, sprostredkovanie tlmočnickej služby, sprostredkovanie osobnej asistencie, požičiavanie zdravotných pomôcok

Dotazník je anonymný. Údaje z vyplnených dotazníkov budú použité výlučne pre potreby spracovania Komunitného plánu sociálnych služieb. Za Váš čas strávený vyplnením dotazníka, Vám ďakujeme .

1. Váš vek

Vaša odpoveď

2. Pohlavie

muž

žena

3. Najvyššie vzdelanie

- základné
- stredoškolské
- vysokoškolské

4. Ste prijímateľom sociálnej služby?

- áno
- nie

5. Máte informácie o poskytovaní sociálnych služieb v obci Valaská?

- áno
- nie

6. Máte v súčasnosti nejaký sociálny problém?

- problém s mobilitou
- problém so zabezpečením stravy
- problém so sebaobslužnými úkonmi
- problém s úkonmi starostlivosti o svoju domácnosť
- problém pri začleňovaní sa do spoločnosti, základné sociálne aktivity
- problém s uplatňovaním práv a právom chránených záujmov (vybavovanie úradných záležitostí, pomoc pri vybavovaní osobných dokladov, pri spisovaní a podávaní písomných podaní, vypisovanie tlačív, písomná komunikácia v úradnom jazyku, atď.)
- problém s pracovným uplatnením sa so zdravotným postihnutím
- problém so zabezpečením osobnej starostlivosti o dieťa
- Iné:

7. Aké sociálne služby využívate pri riešení Vášho sociálneho problému a aká je Vaša spokojnosť s nimi?

Vaša odpoveď

8. Ktoré sociálne služby by podľa Vás boli ešte potrebné v obci?

Vaša odpoveď

9. V prípade, že využívate sociálne služby uveďte, s akými problémami sa stretávate pri ich využívaní? Popíšte prosím problém a uveďte Vaše návrhy na riešenie daného problému!

nevyžívam sociálne služby

využívam sociálne služby – mám problém (prosím vypísať do kolónky „iné“ navrhované riešenie)

iné.....
.....

10. Ktorým z nasledujúcich skupín obyvateľstva by mala byť venovaná väčšia pozornosť?

rodiny s malými deťmi

deti a mládež

deti a mládež zo sociálne znevýhodneného prostredia

seniori/dôchodcovia

osoby so zdravotným postihnutím

bezdomovci

- deti z detského domova
- osoby ohrozené závislosťami
- nezamestnaní
- etnické menšiny
- iné.....

11. Priestor na Vaše vyjadrenie – tu máte možnosť napísať, čo považujete v tejto súvislosti za dôležité (čo v dotazníku nie je)

Vaša odpoveď

Dotazník prosíme doručiť do 25.6.2018 na : **Obecný úrad Lom nad Rimavicou,**
Kontaktná osoba: Marta Makušová, telefonický kontakt 048/6180002